

diatè opponitur veritati ab Ecclesia, vt de fide proposita, v. g. asserere, quod Trinitatis personæ non sunt tres, vel quod sunt plures. At quod vide nostr. Salmant. tom. 7. tractat. 17. disp. 9. dub. 4. §. 11. à num. 43. vbi plura adducunt.

1030 2. Adverto, quod erronea propositio est illa, quæ opponitur propositioni illatæ per legitimam consequentiam ex vna propositione de fide, & ex alia lumine naturali nota; ita communiter vt testatur Bañez, 2. 2. quæst. 11. artic. 1. & Lugo de fide, disput. 20. sect. 3. num. 78. v. g. asserere, quod *Christus non est risibilis*, quia opponitur conclusioni affirmanti, *Christum esse risibilem*, illata ex hac propositione, *Omnis homo est risibilis*, quæ est lumine naturali nota, & ex hac, *Christus est homo*, quæ est de fide, sub hac forma: *Omnis homo est risibilis; Christus est homo: ergo Christus est risibilis*. Vide Lugum de fide, disp. 1. sect. 3. §. 1. qui asserit §. 2. num. 279. quod conclusio illata ex duabus propositionibus de fide, speculativè loquendo, est de fide, & de fide credi potest. Si autem creditur propter præmissas (ait) non creditur de fide, sed vt conclusio Theologica, ita num. 237.

1031 3. Adverto, quod propositio proxima hæresi, est illa, quæ inter Authores vagatur sub lite opinionis, an sit hæretica, vel non, aliis affirmantibus, negantibus aliis; ita Lugo, disp. 20. nu-

mer. 79. & 80. vel vt explicant nostri Salmantic. loco citat. num. 49. est illa, quæ opponitur veritati deductæ ex principio fidei per consequentiam, non evidentem metaphisicè, sed certa moralitèr.

1032 4. Adverto, quod propositio sapiens hæresim est illa, quæ anam dat timèndi, an in ea lateat hæresis iuxta maiorem, vel minorem suspicionem, quæ generatur ex illam proferente, vel ex aliis circumstantiis, tum materiæ controversæ, tum modi proferendi verba, tum loci, & temporis, aut aliis; ita Lugo, à num. 88. v. g. ista propositio: *Pater est maior filio*, ab hæretico Ariano prolata, sapit Arii hæresim: à Christo Domino, dicente Ioann. 10. v. 18. *Pater maior me est*. Est Catholica, quia Christus loquitur de se vt homine. Arius autem dicit, Christum esse creaturam.

1033 5. Adverto, quod propositio malè sonans, quæ ab aliquibus apud Suarez de fide, disp. 19. sect. 2. num. 18. pro eodem sumunt, ac piarum aurium offensiva, Lug. num. 94. sic eas explicat; quod propositio malè sonans est, quæ constat vocibus extra communioem significationem, & malam significationem habent, & falsam, licèt de facto ad veram significationem vsurpentur, v. g. ista propositio: *In Deo sunt tres essentia relativa*, quæ ex parte sensus non est contra fidem, cum non affirmet, dari in Deo tres essentias, seu naturas; sed solum da-

dari tres subsistentias; dissonantiam tamen causat ex parte vocum, quia ad significandam subsistentiam vitur nomine essentia, contra communem vsum Catholicorum. Vnde Vincentius Ferrer. quæst. 14. num. 39. sic explicat propositionem malè sonantem, videlicèt, *quæ habet sensum congruentem fidei, verba autem non congrua*.

1034. Propositionem autem piarum aurium offensivam, ait Lugo, num. 94. etiam esse illam, quæ constat vocibus, quæ licèt nullam malam significationem habeant, tamen in eo, quod dicitur, vel in modo quo dicitur, pietatem ad Sancta retardat, quia non semper quod verum est licet, aut dicere, aut vbiq; proferre, vel propter reverentiam ad Sancta, vel ne illa in contemptum venire faciat; vt si quis expenderet peccata obscæna alicuius Sancti Canonizati, vel assereret, *plura in Breviario contineri apocrypha*; quia hæc, & similia fidelium pietatem offendunt, & ad contemptum Sacrorum inducunt.

1035 6. Adverto, quod propositio temeraria est, quæ circa doctrinam fidei, Theologiæ, vel morum aliquid absque sufficienti fundamento affirmat, aut negat. Et duplicitèr potest esse temeraria; vno modo contrariè, vt cum quis pugnat contra communem Patrum, & Theologorum sententiam, v. g. affirmare, *Beatam Virginem in Cælo non esse in corpore, & anima*. Alio modo, negativè vt

cum in rebus ad fidem pertinentibus aliqua quis profert absque Patrum, & Theologorum auctoritate (licèt aperte non ipsis repugnet) & sine sufficienti, & rationabili fundamento; ita Salmantic. tom. 7. tractat. 17. disp. 9. numer. 60.

1036 7. Adverto, quod iniuriosa propositio est, quæ alicui personæ, Communitati, aut Reipublicæ iniuriam irrogat: & erit illius speciei peccati iuxta virtutem, cui opponitur; vt si iniuria sit contra Deum, blasphemia, si contra homines, erit contra charitatem, & iustitiam; & hoc secundo modo appellatur, ad distinctionem blasphemia, proprie iniuriosa propositio, vt contingit in libellis famosis contra Principes, & personas publicas, contra Religiosos Ordines, & contra Prælatos, & etiam contra particulares personas.

1037 8. Adverto, quod propositio schismatica vocatur illa, quæ aliquid docet contra unitatem servandam inter membra Ecclesiæ, tam secundum se comparata, quam respectivè ad Prælatos. Vt si quis assereret: *Subditos posse Prælatos suos, cum peccant, pro libito suo corrigere, & punire, vel malo Prælato non esse obedientem*; ita Salmant. n. 57.

1038 9. Adverto, quod scandalosa propositio est, quæ licèt enuntiet verum, nihilominus in materia morum occasionem ruinæ audientibus affert, quatenus eos aliquo modo retrahit à bono; vel

Confirmatur, quia sufficit, ut aliqua actio, seu omisio sit in se peccatum, quod eius causa voluntaria sit, ut patet in ebrio occidente hominem, & hoc ante ebrietatem prævidente; ita affirmat opinio hic non damnata: ergo ita etiam in casu propositionis.

1046 Respondeo ad argumentum, quod admissio adhuc universaliter, quod sumpta voluntarie occasione peccati, sit peccatum actio deformis ex illa sequuta, etsi voluntaria non sit in se, hoc intelligi debet, tum quando talis occasio à voluntate propria voluntarie sumpta est. Tum quando in eius voluntate est amovere occasionem; sed occasiones nostrorum peccatorum sunt infectiones nostrarum potentiarum per originale peccatum, & non est in hominis potestate eas amovere: ergo non possunt esse illi voluntaria.

Ad confirmationem dico, quod illa causa, vel occasio, admittitur voluntarie, ut occasio, vel causa à voluntate peccantis.

1047 Adverte, quod etiam peccata venialia requirunt libertatem personalem, taliter, quod si materia est gravis, & advertentia ad malitiam peccati semiplena, non excedet culpam venialem. Si materia est levis, etsi plena sit advertentia, tantum erit veniale; vide Salmantic. tom. 4. de peccatis, disp. 10. dub. 2. §. 1. & 2. à num. 51. & 60. Vbi admittunt in sensitivo appetitu abs-

que actuali voluntatis influxu sufficientem libertatem propter conjunctionem cum voluntate, ut veniale ab ipso efficiatur, & in ipso subiectetur.

SECUNDA PROPOSITIO.

TAMETSI DETUR IGNORANTIA INVINCIBILIS IURIS NATURÆ, HÆC IN STATU NATURÆ LAPSA OPERANTEM EX IPSA NON EXCUSAT À PECCATO FORMALI.

Damnata.

EXPLANATIO.

1048 **S**upponendum, quod ignorantia, prout ad præsens attinet, dividitur primo in vincibilem, & invincibilem; vincibilis dicitur, quia vinci potest, & ideo appellatur *consequens*; quia consequitur ad actum intellectus, vel dubium illius, & ad actum voluntatis, quo explicite, vel implicite illam vult operans; ut qui operatur cum dubio practico negativo iuris, vel facti, an sit operatio prohibita; & hæc dicitur crassa, aut supina. Vel qui non vult scire ea, quæ ad eius statum pertinent, qui si ex negligentia omittat, erit ignorantia crassa; si ut liberius peccet, erit affectata.

1049 Invincibilis dicitur, quia vinci non potest, & ideo appellatur *antecedens*; eo quod antecedit actum intellectus illam prævenientis, ac per consequens actum voluntatis illam volentis; unde

ab-

absolutè est involuntaria.

Et idem, quod dicitur de ignorantia, dicendum est de inadvertentia actuali; & ait Sanchez, lib. 1. Summ. cap. 16. num. 21. & Dian. 4. part. tract. 4. resol. 36. quod si quando operatur homo non advertit, nec dubitando, nec suspiciendo, vel alio modo apprehendendo aliquid de malitia operationis, non peccat, etsi antecederet negligentem esset in ediscendo. Vide omnia hæc in Foro conscientia, tractat. 1. cap. 3. §. 4. à num. 141.

1050 Alia datur ignorantia, quæ dicitur concomitans, & ita appellatur; quia operans operatur cum in ea, non ex ea, id est, non est causa, seu occasio operationis, seu omissionis, sed eodem modo fieret, vel omitteretur actus, ac si non daretur, v. g. qui occidit inimicum iudicans esse feram, & eodem modo occidisset, si sciret suum esse inimicum.

1051 Prædictæ ignorantia, & quælibet earum, dividitur in ignorantiam iuris, & ignorantiam facti; ignorantia iuris est, ignorantia legis, vel præcepti; ignorantia facti est, ignorare, quod hic & nunc operatio, vel omisio debitæ operationis est contra præceptum, vel quod est illa, quam lex prohibet, v. g. qui sciens esse diem abstinentiæ carniæ, comedit carnes, ignorans esse carnes; vel Clericus omittens recitationem ex oblivione. Et quælibet earum, si invincibilis est, excusat à peccato.

1052 Sentiendum ergo est, quod operans ex ignorantia invincibili iuris naturæ, tam iuris, quam facti, non peccat formaliter: quia ita declarat Alexand.

Ratio est: nam peccatum essentialiter est voluntarium; sed quod fit ex invincibili ignorantia malitiæ, non est voluntarium in ratione peccati, cum voluntarium sit, quod est à principio intrinseco cum cognitione: ergo non est peccatum.

Vnde. Cum Deus impossibilia non iubeat, ut ex Tridentin. sess. 6. cap. 13. constat. Et ex alia parte sit impossibile, quod homo ignorantiam invincibilem vincat, sequitur, quod dicta propositio ad minus est erronea, cum opponatur consequenti illato ex propositione de fide, & ex alia per se nota, ut in tventi constabit; & iuxta dicta in advertentiis, numer. 1029.

1053 Inquires, quomodo potest dari ignorantia invincibilis iuris naturæ?

Respondeo, quod de primis principiis sinderesis lumine naturæ notis non potest dari, ut quod bonum sit faciendum, malum fugiendum. Item, quod Deus sit honorandus. Insuper, quod tibi non vis, alteri ne feceris.

Loquendo de secundis principiis iuris naturæ, assero, quod de illis præceptis, quæ clarissime sequuntur, vel includuntur in primis principiis, non potest etiam dari invincibilis ignorantia; huiusmodi sunt præcepta primæ tabulæ,

præ-

vel trahit ad malum: vt si quis exageraret difficultatem confitendi peccata, ignorantiam confessoriorum, pericula sollicitationis, sic homines avocarentur ab huius Sacramenti vsu, vt in Germania contigit haereticorum industria; ita Salmantic. num. 56. vide ad omnia haec Lugum, disput. 20. sect. 3. Suarez, Bañez, & Salmant. citat.

1039 Excommunicatio, quae hic ponitur contra defendentes, docentes, & c. has propositiones, & praecipuum, ne ad praxim deducantur, idem tenoris sunt, ac praecipuum, & excommunicatio, quae ponitur in Decretis ad propositiones ab Alexand. VII. & Innocent. XI. damnatas. Et sic vide dicta supra in advertentiis generalibus ad omnes propositiones, a numer. 1.

PRIMA PROPOSITIO.

*IN STATV NATVRÆ LAP-
sæ, ad peccatum mortale, & demeritum, sufficit illa libertas, qua voluntarium, ac liberum fuit in causa sua, peccato originali, & voluntate Adami peccantis.*
Damnata.

EXPLANATIO.

1040 **S**upponendum 1. quod nostrae actiones humanae habent ad sui perfectionem duplicem regulam, alteram extrinsecam, intrinsecam alteram. Ex-

trinsecam est lex, sive naturalis, sive positiva, divina, aut humana, iuxta exigentiam circumstantiae actionis, vel operantis eam. Intrinsecam est dictamen rationis practicum, quo voluntas applicatur ad operandum iuxta regulam extrinsecam.

Haec autem subordinatio nostrarum humanarum actionum ad has regulas appellatur ordo, seu esse morale, quod quidem supponit in voluntate libertatem, seu indifferentiam, vt ex communi Theologorum consensu tradunt nostri Salmant. tom. 3. tractat. 11. disp. 1. dub. 1. §. 1.

Et ratio est, vt ipsi dicunt, numer. 5. nam ordo moralis proviusus est in supplementum naturae, vt actus nostri, qui ex se indifferentes sunt, recipiant directionem & determinationem per regulas morum, nimirum, legem, & dictamen rationis: & tunc actus erit perfectus, & dignus premio, quando his regulis conformetur; & tunc erit imperfectus, defectuosus, rationi dissonus, ac peccatum, & dignus poena, quando ab his regulis deficit, semovetur, seu opponitur: ergo illi actus, qui ex eo quod necessarii exeunt, non sunt capaces huius regulae, incapaces erunt moralitatis, ac per consequens meriti, aut demeriti.

1041 Supponendum 2. (& sequitur ex primo) quod primum subiectum, seu principium peccati personalis est voluntas peccantis, vt ait D. Thom. 1. 2. quaest. 74. artic. 1. in corpor. & explicat

cant Salmant. tom. 4. tract. 13. disp. 10. dub. 1. §. 3. num. 16. & 17. Lege attentè. Peccatum sautem originale, etsi nostram voluntatem inficiat, non habet principium in illa.

1042 Supponendum 3. quod originale peccatum vocatur peccatum naturae, iuxta illud Pauli ad Ephesios 2. *Eramus natura filii iræ*, eo quod non causatur a voluntate descendantium, sed causatur in illis per propagationem seminalem naturae, & conceptionem eorum, ex Adamo peccante, vt parente, & omnium capite per propriam voluntatem; iidem Salmant. disp. 14. dub. 2. num. 14. & 46.

1043 Sentiendum ergo est, quod in statu naturae lapsae non sufficit ad peccatum mortale personale illa libertas, qua voluntarium fuit Adamo illud primum peccatum in ipso actuale, & in nobis originale: quia ita declarat Alexand. VIII. contrarium damnando.

Ratio est: Tum, quia peccata nostra actualia non sunt peccata naturae, sed personalia; sed peccata personalia exigunt libertatem personae committentis illud: ergo non sufficit libertas peccati naturae.

Tum, qui quando peccata per alterius voluntatem, vel voluntarietatem sunt peccata, in illo maiori ratione debent esse peccata: quia propter quod unumquodque tale, & illud magis; sed absurdissimum est dicere, quod nostra

peccata actualia sint peccata Adami: ergo.

Tum, quia actiones naturales, seu nobis non liberae, non sunt capaces, vt regulentur regulis morum, iuxta dicta num. 1041. ergo non erunt peccata, sicut nec habere possunt rationem meriti.

Tum, quia sequeretur, quod ebrii, furiosi, amentes, & dormientes peccarent in operibus materialiter malis.

1044 Denique: haec propositio, vel est haeretica, vel erronea, quia opponitur propositioni illatae ex duabus de fide, & ex qualibet earum, hoc modo: *Omne peccatum actuale mortale est voluntarium, & liberum in se, vt definit Tridentin. sess. 6. can. 4. 5. & 6. sed motus concupiscentiae, si non consentiantur, non sunt peccata, vt definit Tridentin. sess. 5. prope finem: ergo motus concupiscentiae non sunt peccata, si non sint voluntaria, & libera in se, id est, vt detur peccatum, non sufficit voluntarium in primo Adami peccato, si non consentiatur, & sit liberum in se.* Quae propositio opponitur directe propositioni damnatae; vide in advertentiis, num. 1029.

1045 Dices, peccatum originale est occasio nostrorum peccatorum praecipue partis inferioris; sed hoc peccatum originale, seu occasio, sufficienter est voluntarium, in voluntate capitis, vt fit in nobis peccatum: ergo sufficienter voluntariae erunt actiones ex illo occasionatae, quamvis non sint in se voluntariae.